

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Yttrande

1(9)

2021-06-09

509-2408-2021

Regeringskansliet, Miljödepartementet

Pia Persson Holmberg
Miljöskyddshandläggare
010-2233330
Pia.Persson.Holmberg@lansstyrelsen.se

Remiss om ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet. Svar senast 2021-06-11.

Er beteckning: M2021/00596

Inledning

Länsstyrelsen ser positivt på att en genomgång av lagstiftningen görs så att Sverige som land kan uppfylla de krav som EU-lagstiftningen och kommissionen ställer, men har ett antal synpunkter. Promemorian saknar en redovisning av EU-kommissionens kritik i detalj, t.ex. som bilaga till promemorian, varför det inte går att kontrollera fullt ut hur förslagen förhåller sig till den kritik som framförts.

Länsstyrelsen delar inte det antagande som läggs fram i promemorian att ändringarna kan rymmas inom befintliga anslag och att statsbudgeten därmed inte skulle påverkas. Sannolikt har antalet ärenden, handläggningstiden och därmed också kostnaderna underskattats, varför ändringarna riskerar att resultera i längre handläggningstider och försvåra fullgörandet av myndigheternas uppgifter, såvida inte anslagen stärks. Det finns inte några marginaler gällande myndighetens uppdrag i förhållande till budget och anslag idag.

I yttrandet nedan har Länsstyrelsen kommenterat och följt den ordning i vilken de olika delarna i promemorian är uppställda.

Husbehovstäckter blir anmälnings- eller tillståndspliktiga

Resultatet av de nya reglerna i att många små husbehovstäckter läggs ned kan det bli en negativ effekt för naturmiljön om igenväxning sker. Detta då många sandgynnade arter är i behov av mindre störningar i den här typen av miljöer så att de inte växer igen och så att små sandblottor nyskapas kontinuerligt. Vid genomläsning uppfattar Länsstyrelsen det som att samtliga husbehovstäckter av andra jordarter, t.ex. morän, naturgrus och lera, ska gå från att vara U-verksamheter (dagens bestämmelser) till att bli tillståndspliktiga verksamheter. Länsstyrelsen konstaterar att detta knappast varit avsikten.

Det finns också flera frågetecken kring regleringen av torvtäckter och hanteringen av markavvattningsfrågan som inte är tydlig. Det finns ingen möjlighet till undantag enligt 11 kap. miljöbalken för markavvattning och kommunerna är inte den myndighet som kan

pröva dispens från markavvattningsförbudet och tillstånd till markavvattning. (Se också 6.3.2 och 7.1.3)

Synpunkter Kap. 2. Författningsförslag:

2.5 Förslag till ändring i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

26 b §

Ändringen innebär att den myndighet som handlägger anmälan och förelägger om tillståndsansökan i samband med detta bedömer om den anmälda åtgärden innebär BMP. Detta kräver stor kunskap hos tillsynsmyndigheten och därmed god tillsynsvägledning på området. Det är positivt att handläggningstiden får förlängas enligt de kriterier som föreslås. Det kan vara en svår avvägning för en enskild handläggare innan praxis utformas, varför vägledning med exempel på vad som är tillräcklig grund för förlängning samt hur lång tid det kan röra sig om behövs. Motsvarande behov kan finnas för utformningen av det beslut som ska innehålla redovisning av omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan.

Kriterierna för när en längre handläggningstid kan tillåtas, och därmed ett undantag från sexveckorsregeln, behöver tydliggöras. Hur tillsynsmyndigheten ska meddela detta (när och hur) behöver också kommuniceras. Vägledning kring sådana bedömningar kommer behövas då tillsynsmyndigheten inte har erfarenhet av hur avvägningarna ska göras. Det kan redan i dagsläget finnas bristande acceptans för långa handläggningstider i anmälningsärenden, vilket kan försvåra för tillsynsmyndigheten att ta obekväma beslut som försenar handläggningen ytterligare. I synnerhet i exploateringsärenden är tidplanerna snäva och kostnaderna för förseningar höga. Samverkan i olika sammanhang, för att ta fram tydlig och enhetlig information och nå ut till relevanta aktörer, kan vara ett sätt att öka medvetenheten om kraven och vilka handläggningstider sökanden behöver vara förberedd på i dessa sammanhang. God framförhållning är en nyckelfaktor inom avfall och masshanteringsområdet om vi vill nå närmare en cirkulär ekonomi och god hushållning med naturresurser utan att kompromissa med miljömålet för giftfri miljö.

2.7 Förslag till ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)

4 kap. 4 §

Länsstyrelsen ställer sig undrande till varför mängdgränsen för tillståndsplikt för husbehovstäcker av naturgrus, enligt föreliggande förslag till ändring, satts till just 10 000 ton, när lagstiftaren tidigare ansett att nämnda nivå ska utgöra gräns mellan *anmälningsplikt* och befrielse från sådan. Länsstyrelsen kan inte heller se att det är motiverat utifrån bilaga 2 i MKB-direktivet. En sådan täkt är mycket liten, går inte att likställa med industriell verksamhet och motiverar knappast en fullödig tillståndsprövning (se vidare kommentar under 9.13.1 – konsekvenser för naturmiljön).

2021-06-09

509-2408-2021

4 kap. 3 och 5 §§ föreslagen lydelse jämfört nuvarande skrivning 4 kap. 3 § samt 1 och 2 §§

I och med borttagande av lydelsen ”för annat än markinnehavarens husbehov” i 4 kap. 3 § införs anmälnings- eller tillståndsplikt för samtliga täkter, även husbehovstäckter av naturgrus, torv och berg. Någon liknande anmälningsplikt som för berg (5 § 1 p.), torv (5 § 2 p.) och naturgrus (4 §) införs inte för andra jordarter, såsom t.ex. matjord eller morän, varför Länsstyrelsen tror att det inte varit lagstiftarens avsikt att införa tillståndsplikt även för de allra minsta husbehovstäckterna av morän, matjord och andra jordarter. Länsstyrelsen kan inte finna motsvarande formulering i MKB-direktivet som skulle motivera detta.

Synpunkter Kap. 6 Den svenska regleringen:

6.2 Handläggning av anmälningsärenden

Om anmälningspliktiga verksamheter i bilaga 2: Länsstyrelsen ställer sig tveksam till om det som beskrivs om handläggningen sker som det är tänkt. Kommunen ska i ett sådant anmälningsärende pröva om det krävs en tillståndsprövning och säkerställa att alla som kan ha intresse i frågan, inklusive organisationer och enskilda, får kännedom och möjlighet att yttra sig. Även om det kanske går att hävda att kraven i direktivet formellt uppfylls är det stor risk att det inte sker i praktiken. Om vi vill ha ett system som uppfyller syftet med MKB-direktivet bör alternativet att ha tillståndsplikt och inte anmälningsplikt övervägas för de verksamheterna.

6.3.2 Miljöpåverkan av täkter

I texten hänvisas det till särskilda stoppregler och hänsynsregler som finns mot bakgrund av att miljöpåverkan av täktverksamhet i många fall är betydande och irreversibel. Där lyfts bland annat stoppregeln i 9 kap. 6 g § miljöbalken som är tillämplig på torvtäkter. Det framgår inte att i stora delar av landet råder det förbud mot markavvattning. För att bedriva torvtäktverksamhet oavsett storlek på täkt behöver det med största sannolikhet ske en avvattning av marken innan torven kan brytas. I och med markavvattningsförbudet har avvägningen mellan olika intressen redan skett och bevarandet av våtmarker har bedömts väga tyngre än till exempel intresset av torvproduktion. Möjligheten till att meddela dispens är avsedd att utnyttjas restriktivt och vid en bedömning ska beaktas att huvudsyftet med bestämmelserna är att kraftigt begränsa eller upphöra med markavvattning i de delar av landet som redan starkt utarmats på våtmarker. Som förutsättning för dispens ska gälla att området som berörs av markavvattning i princip saknar betydelse från naturvårdssynpunkt. Dispens bör endast kunna medges då det är frågan om begränsade åtgärder och då naturvärden inte kommer att försämrans genom åtgärderna.

Synpunkter Kap. 7 Överväganden och förslag:

7.1 Tillstånds- och anmälningsplikt enligt miljöbalken

Det är svårt att bedöma konsekvenserna av en utökad anmälningsplikt gällande arbetsbelastning för verksamhetsutövare och myndigheter, men ändringen verkar vara nödvändig för att uppfylla kraven i MKB-direktivet.

7.1.3 Reglering av husbehovstäcker och andra täkter

Det är positivt att alla husbehovstäcker lyfts och blir anmälnings- eller tillståndspliktiga. Det är dock viktigt att notera att i de delar av landet där markavvattningsförbud råder krävs det, i samband med täktverksamhet som kräver markavvattning, en dispens från markavvattningsförbudet och tillstånd till markavvattning. Länsstyrelsen är den myndighet som kan meddela dispens från nämnda förbud och sådana anmälningspliktiga täkter som berörs behöver således både anmälan till tillsynsmyndigheten (dvs. kommunen) och dispens från markavvattningsförbudet (hanteras hos Länsstyrelsen). Även tillstånd till markavvattning ska prövas hos Länsstyrelsen och inte hos tillsynsmyndigheterna, dvs. kommunerna.

I landet finns många pågående små ”bya- eller gårdsuttag” av morän eller andra jordarter jord som inte varit anmälnings- eller tillståndspliktiga tidigare och som inte direkt är kopplade till större skogs- eller lantbruksföretag. Sådana pågående mindre verksamheter tas inte upp fullt ut i remissen. Ofta har det skett sporadiska uttag under mycket lång tid, varför även gränsen för tillståndsplikt kan ha passerats. Från vilken tidpunkt mängdgränsen för tillståndsplikt ska räknas framgår inte tydligt utifrån förslaget. Det rimligaste vore att endast ta med nya uttag som görs efter att lagförslaget trätt ikraft. I annat fall blir det många oerhört svåra bedömningar om hur totalmängden ska räknas, i synnerhet då många av husbehovstäckerna inte finns dokumenterade. Någon slags övergångsbestämmelse i denna del bör finnas med och behandlas. Vid krav på att även små långlivade husbehovstäcker med sporadiska uttag ska bli tillståndspliktiga kan det innebära en stor arbetsbörda för tillsynsmyndigheter och markägare, i många fall utan betydande miljönytta. Resulterar de nya reglerna i att täkterna läggs ned kan det bli en negativ effekt för naturmiljön om igenväxning sker. Detta då många sandgynnade arter är i behov av mindre störningar i den här typen av miljöer så att de inte växer igen och så att små sandblottor nyskapas kontinuerligt.

Vår bedömning är att samråden om täkter enligt 12 kap. 6 § miljöbalken i och med regleringen av husbehovstäcker kommer att försvinna. Kommunen är den myndighet som kommer att hantera den utökade anmälningsplikten. Det finns dock flera frågetecken kring regleringen av torvtäkter och hanteringen av markavvattningsfrågan som inte är tydlig. Det finns ingen möjlighet till undantag enligt 11 kap. miljöbalken för markavvattning och kommunerna är inte den myndighet som kan pröva dispens från markavvattningsförbudet och tillstånd till markavvattning. Oklarheter kvarstår också när det gäller synen på små befintliga ”bya- eller gårdsuttag” av främst morän vilka inte tas upp i promemorian.

2021-06-09

509-2408-2021

7.1.4 Vissa U-verksamheter där avfall behandlas blir anmälningspliktiga

Länsstyrelsen ser positivt på att vissa U-verksamheter där avfall behandlas, såsom förbränning av träavfall och deponering av icke-farliga muddermassor, blir anmälningspliktiga. Det är också bra att undantag införs för icke-förorenad jord och annat icke-förorenat naturligt förekommande material som schaktats ur i samband med byggverksamhet om materialet kommer att användas i sitt naturliga tillstånd för anläggningsändamål i anslutning till den plats där schaktningen utfördes. Kraven på tillstånd och anmälan för behandling av sådana massor är, såsom anges, inte motiverade och bör tas bort i den utsträckning som avfallsdirektivet medger det. Ett liknande undantag borde också göras gällande avbaningsmassor för täkter för att förenkla och effektivisera skrivning av ansökan och beslut. Avbaningsmassor läggs oftast upp under tiden täktverksamheten pågår, ibland finns t.ex. krav på nyttiggörande i form av bullervall, för att vid efterbehandlingen spridas ut över området för att på så vis få tillbaks de förhållanden och möjliggöra för den växtlighet som fanns innan täkten kom till stånd.

7.1.6 Borttagande av kod för farligt avfall uppkommen i egen verksamhet

Behandling av farligt avfall som uppkommit i den egna verksamheten. I motiveringen till förslaget saknas en diskussion om vad syftet var att införa särskilda regler för behandling av eget avfall och varför Regeringen nu anser att det var en felaktig bedömning. Diskussionen känns något historielös och behöver kompletteras med en genomgång av de ändringar som tidigare skett samt varför och koppla det till de krav som ställs i MKB-direktivet och Kommissionens kritik mot Sverige.

7.1.8 Ändring i koder för kemisk behandling och förbränning av avfall

Länsstyrelsen ser positivt på ändringen då risken för sådan hantering utan tillståndsprövning minskar. Viktigt är att det blir en tydlig samstämmig reglering utan risk för tolkningsutrymme och svåra bedömningar för tillsynsmyndigheten. Det vore bra om det kan komma vägledning i samband med ändringen som förenklar tolkningen för handläggarna.

7.2 Utökad bedömning av betydande miljöpåverkan

Förslaget innebär att vissa verksamhetskoder i miljöprövningsförordningen kan omfatta både verksamheter som alltid ska anses medföra betydande miljöpåverkan och verksamheter som inte ska det och att detta ska regleras i miljöbedömningsförordningen. Det kan skapa förvirring med en sådan uppdelning inom en verksamhetskod och ökar risken för felklassning. Så länge det inte påverkar IED-klassningen i förhållande till verksamhetskoder är det antagligen hanterbart. Det ställer dock högre krav på verksamheter och myndigheter, speciellt i samrådsskedet.

7.4 Tillgängliggörande av beslut om betydande miljöpåverkan

I texten fås uppfattningen att det enbart rör beslut om BMP i prövningar enligt 9 kap. miljöbalken. Att tillgängliggöra besluten avser även verksamheter enligt 11 kap. miljöbalken.

Synpunkter Kap. 9 Konsekvenser:

9.4.1 Kategorisering och åtgärder jmf 9.4.5 Ändrade regler för täktverksamheter – konsekvenser i korthet

”Promemorians förslag innebär att de verksamheter som alltid ska antas medföra betydande miljöpåverkan, respektive de verksamheter som ska genomgå behovsbedömning, justeras...”

Länsstyrelsen kan inte se att något ändrats gällande krav på behovsbedömning för C-verksamheter i förslaget. Det ser ut som om PM:en avser en sådan ändring, utgående ifrån tabellen på sidan 120-121. Se t.ex. för naturgrus för husbehov över 10 000 ton där ändringen går från C (utan behovsbedömning) till B med behovsbedömning.

9.8.5 Ändrade regler för avfallsverksamheter – konsekvenser för kommuner

Det är fortfarande mycket oklart vilka konsekvenser den utökade anmälningssplikten får för kommunernas ärendebelastning.

9.10 Konsekvenser för staten

Förslagen till ändringar innebär att fler, idag anmälningsspliktiga verksamheter, blir tillståndspliktiga. Utöver detta kommer även många verksamheter, som idag automatiskt anses utgöra betydande miljöpåverkan (BMP), att behöva en ”från fall till fall-bedömning” av BMP med ett motiverat beslut. Antalet överklagade anmälningssärenden där kommunen är förstainstans förväntas också öka något då tidigare U-verksamheter blir C-verksamheter. Fler överklagningsärenden kommer också att hamna i mark- och miljödomstolarna, då fler verksamheter tillståndsprövas. De, som Länsstyrelsen erfar, största grupperna av verksamheter som går från att vara U-verksamhet idag till att bli C-verksamhet (i vissa fall B-verksamheter) är husbehovstäckter samt borttagande av avfall som uppkommit i egen verksamhet. Länsstyrelsen efterfrågar en bättre konsekvensanalys, där mängden ärenden och den tidsåtgång som handläggningen kommer att innebära, belyses. Länsstyrelsen delar inte den åsikt som läggs fram i promemorian att ändringarna kan rymmas inom befintliga anslag och att statsbudgeten därmed inte skulle påverkas. Sannolikt har antalet ärenden och handläggningstiden och därmed också kostnaderna underskattats. Anslagen idag är snävt tilltagna i förhållande till de uppdrag som åtminstone länsstyrelserna har att utföra och ytterligare arbetsbelastning, utan tillskott till anslagen, skulle riskera att medföra längre handläggningstider. De statliga myndigheterna har inte samma möjligheter som kommunerna att ta ut avgifter som täcker den arbetsinsats som behövs.

9.11.7 Ändrade regler för avfallsverksamheter – konsekvenser för företag

Bedömningen utgår från att kommunerna verkligen alltid beslutar inom sex veckor. Det är knappast fallet idag. Det saknas säkra uppgifter om konsekvenser av den utökade anmälningssplikten.

9.13.1 Ändrade regler för täktverksamhet (även 9.11.6 och 9.12.1) – konsekvenser för miljön (företag och enskilda)

Det stämmer inte som det står under 9.13.1 att husbehovstäkter idag av naturgrus och andra jordarter kan vara hur stora som helst utan att omfattas av krav på anmälan. Av 4 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (2013:251) framgår idag följande.

4:1 § Tillståndsplikt B och verksamhetskod 10.10 gäller för täkt av torv med ett verksamhetsområde som är större än 150 hektar, om verksamheten inte endast innebär uppläggning och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material...

I 4 kap. 4 § miljöprövningsförordningen står idag följande.

4:4 § Anmälningsplikt C och verksamhetskod 10.30 gäller för täkt för markinnehavarens husbehov av mer än 10 000 ton totalt uttagen mängd naturgrus.

Det borde framgå tydligare varför mängdgränsen för tillståndsplikt för husbehovstäkter av naturgrus, enligt föreliggande förslag till ändring, satts till just 10 000 ton, när lagstiftaren tidigare ansett att nämnda nivå ska utgöra gräns mellan *anmälningsplikt* och befrielse från sådan. Om ändringen är motiverad ur miljö- och natursynpunkt borde detta anges och motiveras. En naturgrustäkt på totalt 10 000 ton är mycket liten och motiverar knappast en fullödig tillståndsprövning.

Resultatet av de nya reglerna i att många små husbehovstäkter läggs ned kan det bli en negativ effekt för naturmiljön om igenväxning sker. Detta då många sandgynnade arter är i behov av mindre störningar i den här typen av miljöer så att de inte växer igen och så att små sandblottor nyskapas kontinuerligt.

Det stämmer inte heller, vilket anges i promemorian, att husbehovstäkter av berg kan vara upp till 25 hektar och torvtäkter upp till 150 hektar utan något krav på anmälan. I 4 kap. 2 och 5 §§ miljöprövningsförordningen (2013:251) står idag följande.

4.2 § Tillståndsplikt B och verksamhetskod 10.11 gäller för täkt av berg med verksamhetsområde 25 hektar, om verksamheten inte endast innebär uppläggning och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material...

4:5 § (BMP) Anmälningsplikt C och verksamhetskod 10.40 gäller för markinnehavarens husbehov av

- 1. Mer än 10 000 ton totalt uttagen mängd berg,*
- 2. Torv med ett verksamhetsområde större än 5 hektar, eller*
- 3. Mer än 50 000 kubikmeter totalt uttagen mängd torv.*

Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 eller 2 §§.

Sammantaget innebär ovanstående att det endast är husbehovstäkter av naturgrus upp till totalt 10 000 ton totalt uttagen mängd, torvtäkter upp till 5 hektar eller 50 000 kubikmeter totalt uttagen mängd samt bergtäkter upp till 10 000 ton totalt uttagen mängd som idag undantas från anmälnings- eller tillståndsplikt. Däremot så undantas idag husbehovstäkter av andra jordarter, dvs. sådana som inte består av naturgrus eller torv helt från anmälnings- och tillståndsplikt. Exempel på sådana är husbehovstäkt av morän och matjord.

2021-06-09

509-2408-2021

9.13.2 Anmälningsskyldighet inför behandling och återvinning av avfall – konsekvenser för företag

För att de positiva miljöeffekterna ska uppstå fullt ut behöver det göras breda insatser för att information om regelverket ska nå ut till alla parter och att vägledning på området ska bli så enkel som möjligt att följa. För de mindre verksamhetsutövare som finns inom masshanteringsbranschen ska ha möjlighet att sätta sig in i reglerna behövs mer kortfattad information än Naturvårdsverkets handbok kan erbjuda i dagsläget.

Allmänna synpunkter

Sverige som land ska uppfylla de krav som EU-lagstiftningen och kommissionen ställer.

I promemorian anges (på s. 53) att förslagen ”i huvudsak” grundar sig på den kritik som kommissionen framfört (men även motiveras av genomförande av bl.a. avfallsdirektivet). Eftersom kommissionens kritik inte är redovisad i detalj, t.ex. som bilaga till promemorian, går det inte att kontrollera hur förslagen förhåller sig till den kritik som framförts, förutom på ett översiktligt plan. Det är därför inte heller möjligt att utvärdera i vilken mån förslagen stämmer överens med de ändringsbehov som uttryckts och i vilken mån utredaren gått utöver det som krävs av Sverige för att införliva MKB-direktivet på ett korrekt sätt. En tydligare genomgång av detta saknas för att få en djupare förståelse om förslagets bakgrund och konsekvenser. Länsstyrelsen utgår från att hänvisningarna till bestämmelser som kritiken omfattar är till den konsoliderade versionen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU, även om detta inte framgår så tydligt i promemorian.

Eftersom promemorian saknar en transparent genomgång av kommissionens kritik i detalj har Länsstyrelsen inte fokuserat på denna fråga. Förslagen har inte tagit sikte på ändringar i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966) om innehåll och fokus i miljökonsekvensbeskrivningarna, trots att flertalet punkter i kommissionens kritik verkar avse just detta.

Här följer ett par exempel i MKB-direktivet, utifrån den uppräknade av punkter som kommissionens kritik tog sikte på:

- Det framgår inte hur artikel 3.2 i MKB-direktivet införlivas i svensk rätt, vilket exempelvis skulle ha samband med bestämmelser i 6 kap. miljöbalken.
- I artikel 5.1 d finns en mer utförlig skrivning om hur alternativ måste beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen. Länsstyrelsen anser att det hade varit fördelaktigt att den svenska bestämmelsen (6 kap. 35 § andra punkten miljöbalken) kom närmare den som återfinns i MKB-direktivet.

Det saknas en utförlig konsekvensanalys utifrån de förslag som ges. Innan det beslutas om de ändringar i lagstiftningen som föreslås, vore det önskvärt med en

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Yttrande

9(9)

2021-06-09

509-2408-2021

omfattande analys av konsekvenserna för miljön, verksamhetsutövare, tillsyns- och tillståndsmyndighet samt att eventuella följdverkningar belyses.

Det vore önskvärt med tydliga förarbeten och uttalanden som prövningsmyndigheterna kan luta sig mot i det fall föreslagna ändringar går igenom.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Göran Enander med miljöskyddshandläggare Pia Persson Holmberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Cecilia Magnusson, vikarierande länsråd, Lennart Nordvarg, avdelningschef Miljöavdelningen, Ida Lindén, enhetschef Miljöenheten, Torbjörn Johansson och Kjersti Wik, båda miljöskyddshandläggare, Katja Saranka, planhandläggare, Ida Sennström Agering, länsjurist samt Helena Stenemo vattenhandläggare medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.